

Sagen; for det Første angaaende det Bidrag, man forlanger af os. De 250,000 Kr. er det Mindste af det, man forlanger; man forlanger endvidere en Byggegrund, som sikkert har en Verdi af over 300,000 Kr. paa den Plads, hvor den ligger, efter de Priser, som ere givne for Byggegrunde paa Sæmpeholm. Man forlanger i Virkeligheden altsaa ikke 250,000 Kr., men 550,000 Kr. Man forlanger endvidere af Statskassen et Laan, som skal forrentes med 4 pCt. Rente og 1 pCt. Afdrag. Disse Penge gaa ud af Statskassen i en saa lang Række af Aar, at det gjænder nær til en Gave. Men alt dette vil jeg lade gaa. Men jeg tror ikke paa nogen Maade, at en saadan Bygning kan opføres for den forlangte Sum. Bel er der i Motiverne sagt, at Forarbejderne have været saa nøjagtige og gennemgaaende, at man tør indstaa for, at Bygningen ikke vil koste mere; men der er, vel at mærke, tilføjet en Passus, som enhver Arkitekt maa tilføje, nemlig: under de nuværende Forhold, forsaavidt Arbejderforholdene blive de samme og Materialpriserne blive de samme. Men der kan komme en meget væsentlig Forskjel. Jeg antager, at der til en saadan Bygning bruges flere Millioner Mursten. En Million Mursten koster for Diebløkket 22,000 Kr. eller noget Mere, da der skal bruges en stor Mængde Facadestén, som ere dyrere end de saakaldte flammende Sten. Lad os sige, at de for Diebløkket kunne faas til en Pris af 25,000 Kr. Men de samme Sten kostede for 3 à 4 Aar siden det Dobbelte, hvem borger os for, at de ikke adaaere eller maaske allerede til Sommer ville koste det Dobbelte. Der er jo neblagt en Masse Teglværker paa Grund af disse flette Murstenspriser, og derfor er Produktionen nu langt mindre end tidligere, medens samtidig Byggeriet, navnlig i Kjøbenhavn, ikke synes at være aftaget. Man kan altsaa ikke vente, at de nuværende Murstenspriser ville holde sig, ikke engang i Maanedere. Det Samme er Tilfældet med Træpriserne; i Sverrig og Norge, hvorfra vi faae vort meste Træ, er der i den senere Tid hugget overmaade Tid, og Ternpriserne ere jo, efter hvad man erfarer fra Amerika, i stærk Stigen. De Hovedmaterialier, man skal bruge, nemlig Mursten, Tjern og Træ, kunne altsaa let gaa op med f. Ex. 30—40 pCt., thi det er jo Konjunkturvarer, og hvis det bliver Tilfældet, at Arbejdslønnen ogsaa gaar noget op, vil man let kunne komme til, at det Hele vil fordyres med 20—25 ja indtil 40 pCt., saaledes at den foreslaaede Sum let vil kunne tantes overskreden med mellem 100,000 og 200,000 Kr. Hvem skal nu bære denne Merudgift, hvis Bygningen kommer til at koste 700,000 Kr. i Stedet for 500,000 Kr.? Af Lovforslaget kan man ikke se, hvem der skal bære den. Der staar, at Staten tilskyder det Halve og Udstillingsfonden den anden Halvdel; men 250,000

Kr. er det Maximum, som Udstillingsfonden skal gaa til, og den kan vel efter sin Stilling heller ikke godt gaa længere; men hvem skal saa bære, lad os sige, de 100,000 eller 150,000, eller lad os sige de 200,000 eller 250,000, som vi maaske ville komme til? Det er ikke forudset i Lovudkastet, og det forekommer mig, at man, inden man gaar til at bevilge denne ikke ubetydelige Sum, dog maatte have Klarhed i saa Henseende. Det er, som sagt, de væsentligste Betænkneligheder, jeg har fundet ved dette Lovforslag, og naar jeg desuagtet stemmer for, at det skal fremmes, og at det formaal, det angaar, skal søges gennemført, fylder jeg det høje Lings Medlemmer at gjøre Rede og Regnskab, hvorfor jeg stiller mig saaledes. Jeg skal imidlertid fatte mig saa kort som muligt. Jeg vil da først fremhæve dette, at Omsorgen for Kunsten maa anses for at være et direkte Statspiemed. Det have vi jo erkjendt paa mange Punkter og til alle Tider, navnlig med Hensyn til den dramatiske Kunst, mindre med Hensyn til Musikken, som vi kun have betragtet som en Hjælpekunst til den dramatiske Kunst, og heller ikke synes det mig med Hensyn til de „saakaldte bildende Kunster“, nemlig Maler- og Billedhuggerkunsten. Men jeg tror, at det er det rette Standpunkt at stille sig paa, at det maa anses for et direkte Statspiemed at drage Omsorg for Kunstens Fremme i et Land. I en Kulturstat som vor er det saaledes, at Kunsten saa at sige har gennemvævet alle menneskelige Livsforhold; næsten paa ethvert Omraade, næsten i enhver Familie har Kunsten udøvet sin forøblende Virkning i flere Aarhundreder, og der er derved i det civiliserede Samsfund opstaaet en Trang til Kunst, og Kunsten er for Vandens bleven omtrent det Samme, som Lys og Luft for Legemet. Vi se jo, at Alle, der have Raad dertil, anskaffe sig Kunstværker, Malerier; de, der have bedst Raad, anskaffe sig Malerier af de store Mestere, Marstrand, Bloch, Cæsarberg, Heinrich Hansen osv., og at Værker af disse paa enhver Maleriauktion gaa op i Kapitaler, de have en virkelig økonomisk Verdi. De, der ikke have Raad til at anskaffe sig de bedste, anskaffe sig Værker af Kunstnere af anden Rang, og de, der heller ikke have Raad dertil, nøjes med de saakaldte „Udillemalerier“, der jo nu, som det viser sig, kunne males i en halv Times Tid, og de, der heller ikke have Raad dertil, tage Fotografier, Lithografier osv., indtil det ender med de saakaldte Helgenbilleder fra Neu Ruppin, som man ser hængende rundt omkring i Bønderstuer (Afbrudelse af Clausen). Ja, det er ogsaa Kunst. Det forekommer mig altsaa, at det maa siges, at der er en Trang til Kunst hos Menneskene i Kulturstaterne, som maa og skal tilfredsstillles. Men det er ikke alene som Hovedpiemed, som et direkte Statspiemed, at Kunsten har Betydning, men den har ogsaa Betydning i mangfoldige andre Retninger. Der er mange af vore